

4163.

Löytöjä, joita Hjalmar Appelgren virka-
matkallaan kesäkuussa 1902 osti Perniön
ja Kiskon pitäjistä. Valtion kokoelmiin
kuuluvat.

Kivikaudelta.

Perniö.

1. Linsiösaha (?), keltainen, toisessa päässä lap- (valok.5350).
peessa musta ympyräinen pilkka, toinen syr-
jä vähän kaarevampi toista; päät eheät.
154½ mm ptk, 35½ lev, 11 2/3 paksu. Löytöp.
kts. alemp.
2. Linsiösaha (?), keltainen toisessa kärjessä (valok.5350).
musta pilkka. Toinen lappio toista harja-
vampi, molemmat syrjät melkein yhtä kaarevat.
153 mm ptk, 35½ lev, 11 1/3 pks.
3. Linsiösaha (?), keltainen, kummastakin päästä (valok.5350).
tummanharmaa. Syrjät melkein yhtä kaarevat.
149 mm ptk, 36½ lev, 12 pks.
4. Linsiösaha (?), keltainen, toisesta päästä (valok.5350).
pala katkennut pois, alkuaan ollut edellä-
kerrottuja pitempi, nyt vain 146 mm ptk,
41½ lev, 13 pks.

N^ot 1 - 4 löydetty Perniön pitäjästä Sorm-
järven kylän Säylän talon maalta, Perka-
us nimisestä tekoniitystä Puolamäen ja ete-
lästä tulevan kylätien välissä. (Eteläpuo-
lella kylää). Löytöpaikka on keskellä peltoa
(1. niittyä) pienen mäenhyppylän alla, loi-
vassa rinteessä, joka antaa pohjoiseen eli
Sormjärven ojaanpäin. Pelto on jo kauvan
ollut viljelyksessä ja siinä kaskeakin pol-
tettu. Linsiöesineet löysi Kalle Helenius
kyntäessä 5 vuotta takaperin; ne olivat
kaikki yhdessä läjässä noin "4 tuuman" (= n.

4163.
Perniö.

10 smt:n) syvyydessä savimaassa. Appelgren tutki eli kaivatti sitten peltoa sekä löytöpaikalta että sen lähistöltä useasta kohti mitään löytämättä, Heleniuskaan ei ollut löytämistilaisuudessa huomannut mitään muuta. (Puolamäen harjalla vareita).

5. Tasataltta sinertävää kiveä, teränlasku pyöreäpintainen (puuttuu taitekohtaa teränlaskun ja lappiopinnan välillä); teränsuu vähän pyörähtävä ja kapeampi asekeskikohtaa. 97 $\frac{1}{2}$ mm ptk, 36 lev, 22 $\frac{1}{2}$ pks. Löydetty jostakin Sormjärven kylän tienoilta Perniön pitäjässä.
6. Puolisko vasarakirvestä typistynyttä muotoa, katkennut viistoon reiän kohdalta; rakeista kivilajia, 95 mm ptk, n. 61 lev, 45 pks. - Löydetty n. 3 km Sormjärven kylästä etelään ja "Prahdin" kylän Löfkullan torpasta $\frac{1}{2}$ km luoteeseen, Puolamäen (kts. n:ot 1-4) lounaisimmasta päästä, n. 8 sylvä eli 14 á 15 met. laakson pohjaa ylempänä olevasta sorakuopasta, jossa soraa on otettu maantielle. Kirves huomattiin vasta kun maantien laitaan kaadettua sorakasaa ruvettiin tielle hajoittamaan. Löfkullan isännän vakuutuksen mukaan ei oltu tähän kasaan soraa tuotu muualta kuin mainitusta kuopasta. Kuoppa kävi Appelgren tarkastamassa; sitä oli varsin matalalta kaivettu, ainoast. n. $\frac{1}{2}$ met. syvyydelle sekä puita ja kantoja kiertämällä; ei huomannut mitään merkillistä, maa oli paikoin ruskeata, mutta ei punaiseksi poltettua. Noin lännen tahi lounaan puolella kuoppaa oli vähän korkeampaa epäselvää kiviriuttaa, vastaisella puolella oli muutamia metriä pitkä ojanteentapainen syvennys, jota osaksi peitti puut ja risut ja joka oli aivan nurmettunut. Isäntä ei sanonut sitä ennen huomanneensa, eikä tiennyt sen alkuperästä mitään.
7. Reiätön kirves "skandinavilaista muotoa", kaunistekoa, eheä, melkein tasaleveä, kanta tasaiseksi hiottu, poikkil. tällainen: (kantapäätä katsottuna). 127 $\frac{1}{2}$ mm ptk, 45 $\frac{1}{2}$ lev, 40 pks. Löyd. Puolamäestä n. "300 sylvä" edellisestä löytöpaikasta vielä länteen, toisesta sorahaudas. Sekin, samoin kuin edellinen, huomattiin vasta maantien vieressä olevassa kasassa, johon viimek. mainitusta paikasta oli soraa vedetty.

4163.
Kisko.

8. Reiällinen vasarakirves viheriän karvais-
ta kiveä, jossa on isoja mustia rakei-
ta, pinnalta rosoiseksi rappeutunut. Kiven
muoto on tämä:
144 mm. ptk., 62 lev., 39 pks. Löydetty
Honganbölen maalla, Kiskon pitäjässä Kis-
konjärven länsipuolella, talosta $1\frac{1}{2}$ km.
Kosken ruukkiin päin (eli lähellä Per-
niön rajaa), Kalle Wiikbergin torpan pel-
lostä. Torppa on Honganbölestä tullen oi-
kealla puolen maantietä ja pelto on
torpan ja maantien välissä. Samasta pel-
lostä lienee löytynyt iso sileä tahko-
kivi, josta Appelgren kuuli puhuttavan,
mutta jota torpan emäntä ei saanut kä-
siinsä, kun isäntä ^{ei/} ollut kotona. Löytä-
jä torppari Kalle Wiikberg. (Luultavasti
sama kuin N° 4102, 3 löydetty maaniitys-
tä heinäladon siltaa tehtäessä.)

Kisko.

9. Kappale isosta jauhinkivestä (?), jonka
toisessa lappeessa on jällellä osa tavan-
mukaista pahkaa ja sen ympärillä hiottua
(tai kulunutta) loivaa juovaa. Toisessa
lappiossa myös ympyrään tapahtuneen ku-
lutuksen jälkiä, vaan ei pahkaa. Vanhat
pintaosat ovat maassa rappeutuneet tum-
manruskeiksi; vereksistä taittumapinnoista
näkyä että kivi on kerrosraitaista hie-
takiveä ja vaaleanväristä. Pisin syrjä
118 $\frac{1}{2}$ mm. Muoto näin:

Löytynyt ja ri-
kottu jo n. 20
vuotta takaperin.

ollut
alkuaan
kynnärää
laaja.

4163.
Kisko.

10. Sierankappale, jonka toisessa lappiossa on syvänlainen hiottu juova. Kivi on hietakiveä ja pinnasta harmaa, mutta vereksen katkeaman kohdalla on harmaan pinnan alla ruskea kerros yltympäriinsä ja kiven keskellä harmaan rusahtava sisus. 89 $\frac{1}{2}$ mm. ptk., 63 lev., 29 $\frac{1}{4}$ pks.

N^o:t 9 ja 10 löytyneet eri paikoista seppä Viimanin torpan edustalla olevista pelloista Sillanpään talon maalla Sillanpään kylässä Kiskon pitäjän länsiosassa. Samoista pelloista on ennenkin monta kertaa löytynyt kiviaseita, vrt. n:o 3875: 1-3

Sillanpään maalla talon itäpuolella on vuorien ympäröimä tasanko, jonka läpi virtaa Tieksamajoki. Tasanko on nähtävästi ennen ollut eteläisimpänä perukkana eräästä järvestä, joka on ulettunut Tieksmäen ja Hongiston kyliin saakka pohjoiseen. Tämä käy siitäkkin varmaksi, kun vieläkin tulvanaikana vesi joessa nousee yli melkeen koko pohjoisen lakeuden Metsolan ja Tieksmäen välillä että paikka silloin on ihan kuin järvenä. Kerrotaan suolalaivan joskus mailmassa sinne hukku- neen, josta eräs paikka on saanut nimen "Suola" ja mutka siitä itäänpäin "Suolanpers" (siellä on myös "Suolanlato").

4163.
Kisko.

Sillanpään maalla olevan pohjukan pohjoisrannalla on Oromäen kaakkoisimman pään vierteellä seppä Viimanin torppa. Lakeus sen eteläpuolella on noin $\frac{1}{2}$ km. ristiinsä laaja.

Vanha seppä ja hänen poikansa Gabriel (nyt noin 40:n ikäinen mies) ovat tavan takaa tämän perukan äyräiltä ja korkeammilta kohdilta, jotka nyt, samoin kuin koko perukka vuoren juuria myöten on peltomaana, löytäneet kiviaseita. Kaikki esineet ovat löydettyt yksitellen ja eri paikoista. Gabriel Viiman muisti ainakin 8 eri löytöpaikkaa, kaikki joen itäpuolella. Keskellä alankoa on noin 3 metrin korkuinen viljelty hyppylä, joka muinoin näkyy olleen saarena (n. 100 x 50 ask.). Siitä on myös yksi ase löydetty ja jos maata siinä (hietamaata) kaivelee vähän syvemmältä, kuuluu tulevan punamullan karvaista maata näkyviin. Viiman sanoi varmasti ettei ne kohdat olleet ruskeita niinkuin hiekka ja raudanruoste yleensä, vaan koreampaa punaista maata (siis tulen polttamaa).

Kyseltyäni sanoi hän valkoisia sokerin näköisiä ukonkivisirpaleita myös näkyneen näissä pelloissa hyvin paljon ja monessa paikassa. Saviastiankappaleita ei hän ollut nähnyt missään.

Yllämainitulla pienellä sarakkeella oli ollut neljä isonlaista (n. 60 á 70 smt.) kiveä asetettuna tarkasti nelikulmaiseen kehään, n. 7 á 8 askelta kunkin

4163.
Kisko.

väliä. Muistuttivat perustuskiviä huoneen kulmien alla, mutta Viiman sanoi ettei siinä nykyihmisten muistiaikaan mitään huonetta ole ollut ja arveli ettei ennen vanhaan sellaisia kiviperustuksia tehty; luuli senvuoksi kivien lasketun vanhempina aikoina.

Joki kuului olleen hyvin kalainen ja on tämä seikka kait muinoinkin ollut syynä paikan aikaiseen asutukseen. (Ukko Viimanin muistiaikoihin oli joes- sa vadalla kaloja pyydetty).

Hj. A:n

4164.
Perniö
(Bjerno).

Amanuenssi maist. U.T. Sirelius tutki virkamatt källään kesäkuussa 1902 hautaraunio Perniön pitäjässä Kivelän maalla, noin 5 km Perniön isolta kirkolta lounaaseen Kemiöön vievän tien varrella (vasemmalla puolella). Raunio sijaitsi talom länsipuolella joku kymmenkunta askelta asuinrakennuksesta puutarhan ja pellon välisellä kentällä. Laajuus 17 x 25½ askelta; muoto soikea, kiviä ei ole päällitysten, ainoastaan paikottain kahdessa kerroksessa, pohjalla kiinteä santa. Kiviä, isojakin, sekä reunassa että keskellä. Kertomus ja 2 piirust. top.ark.

Löydöt:

1. Pieni kokoelma poltettuja luita A:n kohdalla.
2. Pallin muotoinen, maidon karvainen agaatti (?) helmi, läpimitta 16½ mm.

4165.
Nousiainen.

Maisteri U.T. Sirelius tutki virkamattkällään kesäkuussa 1902 Laihosten kylän Vähälotin maalla Nousiaisissa muutamista paikoin erästä kellariksi kaivettua kumpareta, talon pihalla, josta ennen oli löydetty "miekka, veitsi(?) ja keihäänterä", kts. N° 3619:1,2 (Yleniuksen lähettämät). Sirelius löysi ainoastaan: (Piirust. ja kert. top.ark.).

1. Joukko saviastiain kappaleita ja
2. poltettuja luita.

A B